

NOTAT

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Vandforsyning
Ref. Bolej
Den 24. september 2019

Fagligt notat med hovedresultater af performancebenchmarking af vandselskaberne i 2018

Problemstilling

Notatet beskriver hovedresultaterne af performancebenchmarkingen af vandselskaberne omfattet af Vandsektorloven i 2019. Benchmarkingen er baseret på data om selskabernes performance i 2018.

Baggrund

2019 er det andet år med obligatorisk performancebenchmarking af vandselskaber omfattet af vandsektorloven. Benchmarkingen sker på baggrund af selskabernes indberetning af data fra 2018 om deres performance inden for sundhed, forsyningssikkerhed, energi, klima og miljø. Selskabernes performance inden for hvert område opgøres ved hjælp af en række parametre (tabel 1). 218 drikkevandsselskaber¹ og 109 spildevandsselskaber har indberettet til benchmarkingen i 2019.

Tabel 1 Parametre i performancebenchmarking af vandselskaber

	<i>Drikkevand</i>	<i>Spildevand</i>
Sundhed	Vandkvalitet, mikrobiologisk forurening	Overløb
Forsyningssikkerhed	Brud pr. 10 km ledning Antal forbrugerafbrydelsesminutter	Afløbsstop
Energi	Bruttoenergiforbrug	Bruttoenergiforbrug, rensning Bruttoenergiforbrug, transport
Klima	Nettoenergiforbrug	Nettoenergiforbrug, rensning Nettoenergiforbrug, transport
Miljø	Vandtab	Gns. udløbskoncentration af N, P og BI5

De danske vandselskaber er forskellige i forhold til, hvor mange mennesker de forsyner, hvor meget vand og spildevand de håndterer, længden af ledningsnettet og alderen på det, samt om det ligger i landzone eller byzone. Dette giver nogle forskellige udfordringer, som afspejles i selskabernes performance. Det kan derfor være vanskeligt at sammenligne selskaberne på tværs. Det er derfor i højere grad målet, at performancebenchmarkingen anvendes som et værktøj til dialog mellem forsyningerne og interessenter, herunder kommunalbestyrelsen, om det enkelte selskabs aktuelle performance og udvikling i performance over årene. Nøgletallene skal således ikke benyttes til at føre tilsyn.

¹ Ikke alle selskaber har indberettet på alle parametre

Det lovmæssige grundlag for performancebenchmarkingen er Vandsektorloven, som udmøntes i BEK. nr. 1364 af 25. november 2016 om performancebenchmarking af vandselskaber.

./. I bilag 1 findes statistik over samtlige resultater.

Samtlige resultater vil blive præsenteret i et interaktivt værktøj på www.mst.dk, hvor de enkelte selskaber kan se deres egne resultater og sammenligne sig med andre lignende forsyninger og hele branchen.

Hovedresultater

I 2019 har der været 9 drikkevandsselskaber og 1 spildevandsselskab mere end i 2018, som har indberettet til performancebenchmarking. For spildevandsselskaber har samtlige selskaber indberettet til performancebenchmarking i 2019, mens 6 drikkevandsselskaber ikke har indberettet.

Drikkevand

Vandkvalitet

I performancebenchmarking måles vandkvaliteten ved antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser af kravværdierne. Det vil sige, at måling af pesticider og andre miljøfremmede stoffer ikke indgår i performancebenchmarkingen.

Antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser er faldet fra 1,34 overskridelser per mio. m³ vand i 2017 til 0,89 overskridelser per mio. m³ vand i 2018. Andelen af prøver der overholder kravene er steget med 1,2 procentpoint fra 2017 til 2018. Antallet af akkrediterede prøver i forhold til det lovpligtige antal er steget med 11 %, mens antallet af ikke akkrediterede prøver er faldet. Til gengæld er antallet af drikkevandsselskaber med online bakteriologiske overvågninger steget fra 15 til 23.

Forsyningssikkerhed

Drikkevandsselskaber havde i 2018 i gennemsnit 0,8 brud pr. km ledning, hvilket er uændret i forhold til 2017. Ikke alle brud er lige kritiske. Særligt lange og ikke varslede afbrud i vandforsyningen er til stor gene for vandforbrugerne. I gennemsnit var hver postadresse uden vand i 13 minutter, hvor det ikke var varslet mindst 48 timer forinden. I 2017 var gennemsnittet 16 minutter.

Vandtab

Drikkevandsselskaberne havde et gennemsnitligt vandtab på 6 % af den udpumpende vandmængde eller 1.020 l pr. km vandledning pr. døgn. Vandtabet i 2018 er uændret i forhold til 2017. Afgiften på ledningsført vand tilskynder selskaberne til at have et vandtab på under 10 %.

Energiforbrug

Brutto- og nettoenergiforbruget for drikkevandsselskaberne er på hhv. 0,53 og 0,51 kWh pr. solgt kubikmeter vand. Nettoenergiforbruget er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi selskaberne sælger til el- og varmenettet. De to tal er meget tæt på hinanden, da det er under 10 % af drikkevandsselskaberne, der sælger energi i form af el eller varme. Det mindste bruttoenergiforbrug er 0,0 kWh pr kubikmeter vand, mens der er et vandselskab (Morsø Forsyning), der har et negativt nettoenergiforbrug på -0,45 kWh per kubikmeter vand, da de har varmepumpe på anlægget og dermed producerer mere energi end de forbruger.

Spildevand

Udløbskvalitet

Resultatet af performancebenchmarkingen viser, at udledningskvaliteten er forbedret marginalt for så vidt angår renseanlæggenes udledning af kvælstof. Vandkvaliteten med hensyn til BI5 er derimod

forbedret betydeligt fra 3,92 mg BI₅/l i 2017 til 3,45 mg BI₅/l i 2018 som gennemsnittet af selskabernes udløbskoncentration. Det skal bemærkes at vandkvalitetsdataene i 2018 beror på et færre antal selskaber end i 2017 på grund af en fejl ved dataoverførslen til databasen for performancebenchmarking. Denne fejl vil der blive rettet op til 2020.

Data om overløb bliver i år ikke fremstillet grafisk på Miljøstyrelsens hjemmeside på grund af stor usikkerhed. Miljøstyrelsen arbejder på at forbedre data, så de kan indgå de kommende år.

Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerhed på spildevandsområdet måles i benchmarkingen med nøgletallet afløbsstop per 10 km. ledning. Afløbsstop er defineret som ethvert ikke-planlagt stop i ledningssystemet, pumpestationer eller bassiner, der påvirker vandgennemstrømningen og medfører svigt i forsyningssikkerheden i form af fx opstuvning af spildevand på terræn eller udledning af urensset spildevand til recipienter. Selskaberne havde i gennemsnit 0,64 afløbsstop pr. 10 km ledning i 2018. Det er stort set uændret i forhold til 2017. Gennemsnitstallet dækker dog over relativ stor varians selskaberne imellem.

Energiforbrug

I gennemsnit bruger danske spildevandsselskaber omfattet af vandsektorloven netto 0,45 kWh på at transportere en kubikmeter spildevand og 0,88 kWh på at rense det. Tallene er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi, selskaberne sælger til el- og varmenettet. Den samlede egenforsyningsgrad er 68 %, dvs. selskaberne producerer 2/3 af den mængde energi de forbruger på transport og rensning. Renseanlæggene producerer 82 % af den energi de forbruger. Nogle renseanlæg (Biofos/Lynettefællesskabet, Aalborg Kloak, Vandcenter Syd, Kalundborg Renseanlæg, Vejle Spildevand og Aarhus Spildevand) er oppe på at producere mere energi, end de bruger, og selskaberne har derfor et negativt nettoenergiforbrug.